

# CYBERBULLYING

NASILJE PUTEM INTERNETA



Centar za nestalu  
i zlostavljaju djecu



Centar za sigurniji internet



Grad Osijek



Sveučilište Jastrežski Jurja Strossmayera u Osijeku  
Fakultet  
za odgojne  
i obrazovne znanosti



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE  
Ured za udruge



Sufinancira Europska unija  
Instrument za povezivanje Europe

## 96% učenika u RH ima vlastiti mobitel

### Trend porasta broja učenika koji se služe svakodnevno internetom

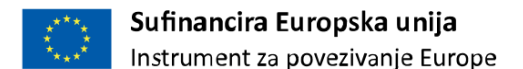
---

Istraživanje nasilja putem interneta u 25 europskih zemalja pokazuje da je 12% djece u dobi od 9 do 16 godina bilo izloženo uznemirujućim sadržajima na internetu, 39% se suočilo s više od rizika, 5% djece je ponovljeno izloženo nekom obliku e – nasilja, a 3% djece je ovim putem nasilno prema drugoj djeci (*prema Milković – Nikčević, 2016*).

Cyberbullying je samo jedan oblik ukupnog vršnjačkog nasilja te ga treba prevenirati zajedno sa svim drugim oblicima nasilja jer su mu uzroci isti ili slični.

Najčešće zlostavljanje putem interneta je među mladima između 12 – 15 godina (*Slonje i Smith, 2008.; prema Milković – Nikčević, 2016*)

Chat, Facebook i poruke su uvjerljivo najčešći kanali za e-nasilje



# **CYBERBULLYING** – elektroničko nasilje i zlostavljanje posredovano suvremenim tehnologijama

---

**Situacije kad je dijete ili tinejdžer izloženo napadu drugog djeteta, tinejdžera ili grupe djece, putem interneta ili mobilnog telefona**

**I počinitelj(i) i žrtva(e) su djeca i/ili maloljetnici**

Nazivamo ga još:

Nasilje preko interneta/mobitela

Zlostavljanje preko interneta/mobitela

Virtualno zlostavljanje

Elektronsko nasilje

Elektronski bullying



**CYBERBULLYING** - CILJ POVRIJEDITI, UZNEMIRITI ILI NA BILO KOJI NAČIN OŠTETITI POJEDINCA koji se ne može zaštititi od takvih postupaka (Sakellariou i sur., 2012; u Milković – Nikčević, 2016.).

---

**UKLJUČUJE:**

- poticanje grupne mržnje
- napad na privatnost
- uznemiravanje
- uhođenje
- vrijeđanje
- nesavjestan pristup štetnim sadržajima
- slanje prijetećih, okrutnih poruka
- kreiranje stranica koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka
- širenje nasilnih i uvredljivih komentara

# OBLICI CYBERBULLYINGA

---

Izravan napad

Napad preko posrednika



# IZRAVAN NAPAD

---

SLANJE uznemirujućih poruka mobitelom, e-mailom ili na chatu

KRAĐA ili PROMJENA lozinke za e-mail ili nadimak na chatu

objavljivanje PRIVATNIH PODATAKA ili NEISTINE na chatu, blogu ili internetskoj stranici

slanje UZNEMIRUJUĆIH SLIKA putem e-maila ili MMS poruka na mobitelu

postavljanje internetske ANKETE O ŽRTVI

slanje VIRUSA na e-mail ili mobitel

slanje PORNOGRAFIJE I NEŽELJENE POŠTE na e-mail ili mobitel

LAŽNO PREDSTAVLJANJE kao drugo dijete

# NEIZRAVAN NAPAD

---

Počinitelj napada žrtvu preko **TREĆE OSOBE**, koja toga najčešće nije svjesna.

*Primjer: Ana dozna Petrinu lozinku za njezinu e-mail adresu ili nadimak na chatu. Tako s njezine e-mail adrese može slati uznemirujuće poruke Petrinim prijateljima, ostavljati neprimjerene poruke na blogu, chatu ili forumu. Svima se tako čini da je žrtva (Petra) zapravo ta koja čini loše stvari. Prijatelji će se posvađati s Petrom, administrator će isključiti njezin profil ili e-mail adresu, roditelji će se naljutiti na nju i bit će kažnjena. Oni su posrednici u zlostavljanju, a toga nisu ni svjesni.*

NAJOPASNIJA VRSTA NASILJA PREKO INTERNETA JER ČESTO UKLJUČUJE ODRASLE, MEĐU KOJIMA IMA MNOGO LJUDI S LOŠIM NAMJERAMA



# KARAKTERISTIKE CYBERBULLYINGA

---

## SNAGA PISANE RIJEČI

Bez fizičkog kontakta sa žrtvom ili publikom djeca i mladi **TEŽE RAZUMIJU ŠTETU** koju njihove riječi mogu nanijeti

**IDENTITET** počinitelja može biti skriven. **ANONIMNOST** počiniteljima nasilja preko interneta daje osjećaj da nekažnjeno mogu raditi sve što žele

**POČINITELJ** cyberbullinga ne može vidjeti je li ponašanje preko interneta prouzročilo štetu drugome i kako je žrtva reagirala i kako se osjeća

Mnogobrojna **PUBLIKA** koja se brzo proširuje i dijeli informaciju dalje

Može biti prisutno **24 SATA**, svih **7 DANA U TJEDNU**

Može biti prisutno među vršnjacima, ali mete mogu biti i odrasli npr. učitelji i profesori



# ZNAKOVI CYBERBULLYINGA NAJČEŠĆE UKLJUČUJU OVE SIMPTOME:

---

- emocionalna uznemirenosti za vrijeme ili poslije korištenja interneta
- izbjegavanje prijatelja i uobičajenih aktivnosti
- izbjegavanje škole i grupnih okupljanja
- lošije ocjene i ispadi bijesa kod kuće
- nagle promjene raspoloženja i ponašanja
- gubitak sna i apetita



# POSljedICE CYBERBULLYINGA

---

- neugodne emocionalne reakcije** poput straha, ljutnje, tuge, frustracije, bespomoćnosti, nižeg samopoštovanja i samopouzdanja, depresija
- Ponašanja** poput izoliranja, nedostatka koncentracije, lošiji rezultati u školi, izostajanje iz škole, delikvencija, osveta
- Ekstremne reakcije** poput samoozljeđivanja, pokušaja samoubojstva ili izvršenja samoubojstva



# KAKO POMOĆI ŽRTVI?

---

Razgovarati sa žrtvom, savjetovati da ne odgovara na nasilne, prijeteće ili na bilo kakav način sumnjive poruke

Uputiti da ne briše poruke ili slike, jer mogu poslužiti kao dokaz

Pokušati otkriti identitet nasilnika kako bi se mogle poduzeti adekvatne mjere za sprječavanje nasilja

Savjetovati žrtvi da blokira nasilnika i da mu/joj da do znanja da zna da je on/ona ta/j koji vrijeđa i da zatraži da prestane

Prijaviti slučaj administratoru internetske stranice (društvene mreže i stranice za dijeljenje videa trebale bi imati način za prijavu cyberbullinga – to je standardna procedura koja se treba učiniti)

Obavijestiti roditelje, školskog pedagoga, psihologa – pružiti mogućnost žrtvi da porazgovara sa stručnim suradnikom škole

Obavijestiti policiju ako cyberbulling nakon prethodnih učinjenih koraka ne prestane

# KAKO PREVENIRATI CYBERBULLYING?

---

Savjetovati djeci i mladima:

- Da budu pažljiva kome na internetu daju svoj broj mobitela i ostale osobne podatke
- tuđi brojevi mobitela, e-mail adrese, fotografije, video isječci i slično NIKADA se ne dijele bez znanja te osobe
- Da nikad nikome, osim roditeljima, ne govore svoju lozinku, čak ni prijateljima
- Da ne stavljaju na internet ništa što ne žele da vide prijatelji iz razreda, čak ni u e-mailu
- Da ako dobijete sumnjivu poruku s nepoznatog broja, da ne odgovaraju
- Da budu pažljiva i obazriva prema drugima; kad se šale, ili kada su ljuti da uvijek razmišljaju o mogućim posljedicama prije slanja neke poruke i neka se zapitaju kako bi oni reagirali na takvu poruku

# Zadaci škole u prevenciji i nošenju sa nasiljem putem suvremenih tehnologija

- uspostaviti **efikasna preventivna pravila** škole za korištenje interneta i suvremenih tehnologija te za postupke u slučaju pojave cyberbullyinga
- kontinuirano **razvijati suradničke intervencije** koje uključuju nastavnike, roditelje i učenike
- **prijaviti** svaki oblik e nasilja, pristup kod kršenja pravila mora biti usuglašen i dosljedan
- **edukacija i osvještavanje djece** i mladih o prednostima i nedostacima te rizicima korištenja suvremenih tehnologija od strane nastavnika – kroz medijsku kulturu, sate razrednih odjeljenja, nastavu informatike i druge školske predmete, osvještavanje roditelja kroz roditeljske sastanke
- pomoći djeci u **razvijanju osobne odgovornosti** za ispravno i pogrešno – **senzibilizirati učenike** o tome koje sve posljedice po žrtvu može imati cyberbulling

**EDUKACIJA, RAZGOVOR I NADGLEDANJE DJECE OD NEPROCJENJIVE SU VAŽNOSTI ZA RAZVIJANJE PRIMJERENOG PONAŠANJA I PREVENCIJU SVAKOG OBLIKA NASILJA NAD I MEĐU DJECOM.**

